

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségébe tartozó egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET” ÉS A „MAGYARORSZÁGI
≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ”-NEK KÖZLÖNYE ≡
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. Telefon: József 6—70

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel kérjük is
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Miniszteri elismerő iratok.

I.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter
74080—1915. szám VII/b.

A madarak és fák napjáról szóló V. évkönyvet, melyet folyó évi május hó 10-én kelt 577—1915. sz. felterjesztéséhez csatolva az Egyesület bemutatott s melyet az összes egyházi főhatóságoknak, kir. tanfelügyelőségeknek és 7700 elemi népiskolának megküldött, megvizsgálván, a madarak és fák védelme terén kifejtett tevékenységeért elismerésemet nyilvánítom.

Budapest, 1915. augusztus hó 12.

A miniszter helyett:

Dr. gróf Klebersberg s. k. államtitkár.

Az Országos Állatvédő Egyesületnek, Budapest.

II.

Magyar királyi földmivelésügyi miniszter
71893. szám 1915. XI. fő 3. ü. o.

Folyó évi július hó 22-én 715. szám alatt kelt felterjesztésére értesitem az egyesületet, hogy évi működéséről elem terjesztett beszámolóját tudomásul veszem, s ez alkalommal az egyesületnek az állatvédelem, különösen a jelenlegi nagy háborunk alatt oly sok veszélynek és pusztulásnak kitett loállományunk védelme körül kifejtett közérdekű működéséért elismerésemet nyilvánítom.

Budapest, 1915. augusztus 25-én.

A miniszter helyett:

Báró Kazy s. k. államtitkár.

Az Országos Állatvédő Egyesületnek, Budapest.

A fészekodvak ügye a háboruban.

Irta: Csörgey Titus.

A háború okozta károk mérhetetlen sorozatába a hazai fészekodugyártás szünetelése is belékerült. Az Első Magyar Fészekodugyár gépein orosz hadifoglyok hadiszekerek kerékagyait fürjék. A tavalyi odukészlet pedig régen kifogyott. Félős tehát, hogy nemcsak a madárvédelmi tevek fejlesztése akad meg, hanem a szükséges pótlások elmaradtával a már megtelepített hasznos madárállomány is elszéled.

Mit tegyünk tehát? Először is mentsük azt, ami menthető: javítsuk ki a sérült fészekodvakat még az ősszel, hogy az esőzés, valamint a hóolvadás további romboló hatásától megóvhassuk. A leggyakrabban észlelhető sérülések és hiányok ezek: az odutönk vagy a fedélszka repedései vagy áthatoló hasadásai, a harkályok vágta — gyakran ökolnyi — rések, a tartóléc elpattanása, végül a gombásodás és a vele járó rohamos korhadás.

A fedélszka áthatása tavaszi zápor esetében az egész fészekalj pusztulását okozhatja. Az oldalán keresztülhasadt, vagy a harkálytól felkopácsolt oduba pedig a madárvédelem szempontjából legfontosabb cinege már csak végszükségből települ. A tartóléc elhasadása is nagy veszéllyel, az odu lezuhanásával fenyeget. A fészekodvakat már ez okból is évenként legalább egyszer meg kell vizsgálnunk, mert a gyorsan vastagodó élőfára került odvak tartószegei gyakran már a második évben észrevétlenül keresztül húzódnak a léceken, anélkül, hogy azokat minden esetben elrepeztenék.

Az említett hasadásokat nem szabad élezett zsinnydarabokkal kitölteni, mert ezzel a továbbhasadást segítenők elő, mikor pedig épen az ellenkezője, a szétvált részek összefogása a célunk. Ehelyett tehát rozsdától mentes horganybádogszalagokat szegecselünk a résekre, amint a többi közt a halasi Fehértó-telepen történt, ahol vagy 40 fészekodut sikerült ily módon hosszú időre újból használhatóvá tenni. A bádoggal való bánásnak megvan ugyan az a kényelmetlensége, hogy csak kertészollóval vágható s a szegecsnek nyílásait előbb árral kell kiütögetnünk, ám mindezért kárpótol a horganybádog rendkívüli tartóssága.

Bizonyos tekintetben a bádognál is célszerűbbnek bizonyult a kátrányos fedélleme, mely ma már kitűnő, valósággal borszerű minőségben kapható. Zseb-késsel is könnyen vágható, hajlékony anyag; a vele való bánás tehát nagyon kényelmes. Vízálló, lágy kéregképen

tapad a fára s ezzel az egész odu, de kivált a fedel-deszka tartósságát rendkívül növeli. Csak arra ügyeljünk, hogy a hozzávaló laposfejű kárpitosszegecsek ne legyenek 1—1½ cm.-nél hosszabbak, tehát ne üthessék át az odu falát.

A tartólécnek a szegek behuzódása okozta elpattanását vagy úgy hártjuk el, hogy a szegek feje alá legalább is 1½ cm. átmérőjű lyukas vaslemezkét teszünk, vagy pedig úgy, hogy az odvakat nem élőfára, hanem a melléje vagy bokrok tisztáiba állított embermagasságú karókra, czölöpökre szegezzük. Ez utóbbi móddal az az előny is jár, hogy az odu alá szegezett, szorosan a karóhoz tapadó, 20—30 cm. széles bádogpánttal a macskák, egerek vagy a pelék felkapaszkodását is meggátolhatjuk.

A legvégül említett gombásodás, penészedés, mely már kezdeti állapotában is használhatlanná teszi a mű-odut, rendszeren a célszerűen elhelyezésnek, tehát a napfénytől teljesen elzárt, állandóan nyirkos környezetnek a következménye. Úgy vehetjük tehát elejét, hogy a fészekodvakat napsütötte száraz helyekre szegezzük, illetőleg a környezet növekvő lombzatát a szükséghez mérten állandóan nyessük és gyérítjük. Ez már azért is szükséges, mert a madarak tapasztalat szerint feltűnően elkerülik a teljesen beárnyékolt, nyirkos fészekodvakat, s megtelepítésüknek sikere számos helyen ezen akadt meg.

A gombásodó odvakról mindenek előtt a rendszeren amúgy is meglazult kérget fejtjük le s áthelyezésük után napfényes időben a fedelüket is levesszük pár órára, hogy üregüket minél gyorsabban s tökéletesebben kiszáríthassuk. Célszerű az ily odvakat kénnel is kifüstölni, amit így ősz idején aggodalom nélkül tehetünk, mert a kénzagnak tavaszra már nyoma sem marad.

A „Vörös Csillag” szövetség.

Fodor Árpád főtitkár jelentése.

Genfben 1915. febr. 22-én „Vörös Csillag” néven az egyesületeknek nemzetközi szövetsége jött létre az állatoknak a háboruban való védelmére.

E szövetség f. évi június 23-án és 24-én nagy alakuló gyűlését tartotta Genfben, mely alkalommal a német birodalmi, ausztriai és magyarországi állatvédő egyesületeket Kraemer Károly, a berlini állatvédő egyesület ügyvivője képviselte. Hazai állatvédőink között alkalmas egyén nem vállalkozván képviselőtünkre, fölkértük a genfi osztrák és magyar főkonzult, aki a külügyminiszterhez utasított bennünket engedélyért. A külügyminiszter úrtól pedig azt a választ kaptuk, hogy a főkonzul csakis valamely kormány meghívására jelenhetik meg valamely gyűlésen. Így történt, hogy nem volt külön képviselőnk.

Az összejövetelről pompás értesítő jelent meg képekkel díszítve, 200 lapnyi terjedelemben. Ennek főbb szakaszai a következők: 1. A képviselők fogadása jun. 23-án az Eynarel-palotában. 2. A II. nemzetközi értekezlet. Ennek tárgyai voltak az alapszabályok elfogadása és 11 képviselőnek, köztük Kraemernek nyilatkozata a csatlakozásról. 3. A jelentkezett egyesületek névsora, benne van valamennyi szövetséges egyesületünk. 4. A 100 frankot és 5 frankot fizető tiszteleti tagok névsora. 5. Az alapszabályok német, olasz, angol és spanyol nyelven. 6. Beadott indítványok. 7. Az egyesületek levelei, iratai, cikkei, röpiratai. E rovatban

megván az Országos Állatvédő Egyesület két francia levele, mely képviseltesünkről és csatlakozásunkról szól, ezenkívül a hadilovak védelme érdekében kiadott röpiratunk magyar, német és francia nyelven az ismert lőfej-ábrával. Itt olvasható még a Kevevári Állatvédő Egyesület levele is.

E díszes értesítővel együtt körlevelet is kaptunk a Vörös Csillag elnökétől, Lassieur Károlytól, valamint belépési nyilatkozatra való űrlapot is. A körlevél közli, hogy minden nyilatkozatot az eredeti nyelven közölnek a Vörös Csillag kiadványaiban, a beküldők kívánságára francia kivonattal. Kéri a kiadványok folytatólágos beküldését, hogy a következő értesítőben közölhetők legyenek. Kéri az elnökség a belépő nyilatkozat és a tagdíj beküldését, ami legalább 25 frank. (A berlini és a bécsi egyesület 100—100 frankkal lépett be.) Kéri még ez a körlevél, hogy a Vörös Csillag jelvényét és jeligéjét használjuk kiadványainkon. A jelige: „Inter arma misericordia.”

Ezenkívül bemutatom képviselőnknek, Kraemer Károly úrnak levelét. Közli velünk, hogy a genfi központtal még nem intézet el minden kérdést, és kér bennünket, hogy addig mi is várjunk a belépési nyilatkozattal, míg az egyesületeknek a nemzetközi szövetséghez való viszonya teljesen tisztázva nincs. Nagy hátránynak tartja, hogy nem küldtek a többi egyesületek is képviselőket. Így ő maga nem képes a túlsúlyban levő angol és francia képviselőkkel szemben a mi érdekeinket megvédeni.

Ehhez képest ajánlom, hogy hatalmazza föl a t. Választmány az elnökséget arra, hogy annak idején küldje meg a belépési nyilatkozatot és a tagsági díjat, ezenkívül nevezze meg képviselőjét. Egyelőre köszönje meg Kraemer úrnak eddigi fáradozásait.

Választmányi és végrehajtó bizottsági ülés.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottsága 1915. szeptember 24-én együttes ülést tartott. Jelen voltak marosi Máday Izidor elnökle alatt Grimm Gusztáv, Fenyvessy Adolf, Grimm Gusztáv, dr. Lendl Adolf, dr. Stern Adolf alelnökök, Fodor Árpád főtitkár, Hänslér Károly titkár, dr. Zeőke Antal s.-titkár, özv. Kolozsváry Károlyné, Köpöcsy Sándorné, Krizbay Mária, dr. Ötvös Józsefné, özv. Schmidt Miklósné, Baráth Zoltán, Bartos Hugó, dr. Jellinek Ede, dr. Rajic Dusan választmányi tagok. Kimentette magát K. Nagy Sándor alelnök, Márk Dezső, Kakass Kálmán.

1. Az elnök megnyitja az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Jellinek Edét és dr. Rajic Dusan.

Megható szavakkal ecseteli azt a nagy veszteséget, mely az egyesületet s különösen annak egyik alelnökét K. Nagy Sándorné elhunytával érte. A választmány jegyzőkönyvi kivonattal fejezi ki a gyászoló férj iránti mély részvétét.

Az elnök bemutatja a székesfehérváros meghívóját Rökk Szilárd, a kiváló emberbarát, halála évfordulóján a József-városi plébánia templomban f. évi szept. 25-én tartandó ünnepies gyászistentiszteletre, valamint a vivisekció elleni egyesület meghívását a kerepesi temetőben tartandó gyászünnepegyre. L e n d l A d o l f dr. alelnök felszólalása után a választmány úgy határoz, hogy küldöttségileg részt vesz a gyászmisén és mint minden évben, úgy az idén is koszorút helyez nagy halottjának ravatalára halottak napján, de épen a háború idején nyilvános ünnepségben hivatalosan nem vesz részt.

Az elnök jelenti, hogy néhány úrnő gyűjtést indított Rauch

György javára, aki a szerencsétlenül járt lovaknak a mentőkocsin való szállítását már 25 év óta lelkiismeretesen és érző szívvel intézi. A választmány tagjai hozzájárulnak adományaikkal a gyűjtéshez és Stern Adolf dr. alelnök indítványára az egyesület pénztárából is 50 koronát szavaznak meg a hű állatvédőnek.

A választmány az utolsó választmányi ülés és közgyűlés jegyzőkönyvét tudomásul veszi.

2. Fodor Árpád főtitkár következő jelentést adja elő:

Nagyon tisztelt Választmány és Végrehajtó Bizottság!

Az Országos Állatvédő Egyesület közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése f. évi június 6-án folyt le. Ez alkalommal az ezóta történekről számolok be.

Szomorú jelentéssel kell kezdenem. K. Nagy Sándor kir. táblai bíró alelnökünket tette özvegyvé a kérlelhetetlen halál, kiváló szívóságú nejét augusztus 14-én hosszú betegség után ragadván el. Boldog emlékü K. Nagy Sándorné Nagy Róza a úrnő maga is tagja volt az Országos Állatvédő Egyesületnek 1894. óta. Temetésén jelen voltak Grimm Gusztáv és Grimm Gusztávné alelnökök, Hänsler Károly titkár, Selymessy Ferenc vál. és biz. tag és koszorút helyeztek a megboldogult ravatalára. Legyen áldott az ő emléke!

Vaszary Kolos Ferenc bitoros érsek, volt hercegprimás, szintén elköltözött az élők sorából. Ő 1912 óta alapító tagja volt egyesületünknek és melegen érdeklődött ügyeink iránt. Elnökségünk részvétiratot intézett Kohl Medárd püspökhöz. Az örök világosság fényeskedjék néki!

Széll Kálmán v. b. t. t., volt miniszterelnök és pénzügyminiszter aug. 16-án halt meg. Ez a nagy férfiú is pártfogója volt törekvéseinknek, a szentgotthárdi állatvédő egyesület díszelnökét gyalozja az ő elhunytával.

Kühnemann Viktor gyáros, bőkezű pártfogónk és tagunk, mint porosz kir. főhadnagy és a vaskereszt tulajdonosa, az orosz Lengyelországi harctéren f. hó 17-én hősi halált halt. Az ő elveszte feletti fájdalomunkat részvétiratban fejeztük ki a gyászoló családnak.

Néhai alapítónk, Herman Ottó, emlékére az ő szülőhelyén, a borsodmegyei Hámorban madárvédelmi telep alapítását kértük a földmivélsügyi minisztertől és a M. kir. Ornithologiai Központtól Szeőts Béla tavnari jószágigazgató tagunk kezdeményezésére.

Örvendetes jelentéseimet azzal kezdem, hogy Köpcesy Sándor gym. igazgató urékat azon alkalommal üdvözölhetjük, hogy aranylakodalmukat ülték meg.

Meleg elismerését nyilvánította a földmivélsügyi miniszter úr egyesületünknek különösen a jelenlegi nagy háborunk alatt oly sok veszélynek és pusztulásnak kitett loállományunk védelme körül kifejtett közérdekű működéséért.

Hasonló elismerő iratot kaptunk a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól a madarak és fák napjáról szóló V. évkönyvünk bemutatása alkalmából.

A két miniszter úr annyira szükségesnek tartja zavartalan működésünket, hogy a háborus időben is kiadja rendes államségélyeinket.

A madarak és fák napjáról szóló V. évkönyvünket megküldöttük valamennyi egyházi főhatóságnak, tanker. kir. főigazgatónak, kir. tanfelügyelőnek, egyházi főtanfelügyelőnek, közigazg. bizottságnak, minden középiskolának és azon 7700 elemi iskolának, melyek jelentést küldtek be az ünnepségről.

Köszönő és elismerő sorokat küldött meg ennek kapcsán az Országos Közoktatási Tanács, a munkácségházmegeyi és lugosi

g. kath. püspökök, a szentendrei szövetséges egyesület elnöke és mások.

„Állatvédelem“ című szövetségi szaklapunk ezen háborus évben csak két hónaponként 8—8 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Legutóbbi száma azonban a köz- és nagygyűlés anyaga és egy röpirat miatt 16 oldalon jelent meg.

A hadilovak lehető kimélése, gondozása és gyógyíthatatlan sebesülés esetén agyonlövése érdekében röpiratot készítettünk és felterjesztettük a honvédelmi miniszterhez. A miniszter úr nem tartotta kívánatosnak a röpiratnak szolgálati úton való terjesztését, mert a hadilovak védelme körül minden lehetőt megtesz a katonaság. Elnökségünk erre a röpirat terjesztésére a társadalmi utat választotta, és 28.000 példányban kinyomatva, az „Állatvédelem“ legutóbbi számával 4—4 példányt küldött minden előfizetőnek azzal a kérelemmel, hogy küldjék el azokat katonaismerőseiknek.

Megbizottaink és más tagjaink szorgalmasan és eréllyel működtek a gyakorlati állatvédelem terén, különösen Jankovich György dr. min. osztálytanácsos, Samassa János dr. főhadnagy, Mauthner Ödön, özv. Schmidt Miklósné, özv. Kolosváry K.-né, Halenkovich Fanny és mások.

Az ő működésük révén több helyen megszüntek az állatkínzások és érzékenyen bűnhődtek az állatkínzók.

A Gyermechnaptár 1916. évi XVIII. évfolyama már néhány nap múlva kikerül a nyomdából.

A madarak és fák napjának X. megünnepléséről eddig 6000 jelentés érkezett be.

Szövetséges egyesületeink közül 14-en küldtek be évi jelentést lapunk legutóbbi számának megjelentéig, augusztus 1-ig. Ezeket közöltük is lapunkban. Erre újabb körlevelet küldtünk a többi társegyesülethez, mire jelentést kaptunk még 7 egyesülettől, u. m. az eperjesi, pápai, besztercei, pozsonyi, kolozsvári, szombathelyi és czellódömölki egyesületektől, a gyulafehérvári egyesület későbbre igéri jelentését, a kassai és nyiregyházi egyesület pedig újabb jelentenivalókat közöl. Ez a két egyesület különösen dicséretre méltó buzgalmat fejt ki még a háborus időszak alatt is. E jelentéseket közöljük lapunkban.

A választmány a főtitkár jelentését helyeslőleg veszi tudomásul.

3. Hänsler Károly titkár-pénztáros jelentést tesz 136.833 korona 62 fillér egyesületi vagyonról és 18.380 korona 47 fillér pénzforgalom mellett 8477 korona 41 fillér egyenlegről. A választmány a pénztári jelentést tudomásul veszi.

4. Az Eötvös-alap jutaléka tanítók gyermekeinek nevelésére az 1915. évi Gyermechnaptár jövedelméből 1154 korona 09 fillér. Özv. Schmidt Józsefné hozzászólása után a választmány úgy határoz, hogy 600 koronát az O. Á. V. E. alapítványának továbbképzésére visszatart és letétbe helyez, a többi 554 korona 09 fillért pedig a háborus év szükségleteire való tekintettel kiutalványozza az Eötvös-alapnak. Ezzel együtt eddig már 11,871 kor. 42 fillért juttatott az O. Á. V. E. az Eötvös-alapnak.

5. A főtitkár jelenti, hogy a katonai lovak számára gyűjtött könyöradományokat, összesen 453 korona 64 fillért a m. kir. honvédelmi miniszter úrnak ajánlotta fel az egyesület, erre a miniszter úr „a nemes törekvésért elismerését kifejezve, értesítette az egyesületet, hogy a harctérről sérülten visszatérő lovak gondozására nézve a legmesszebb menő intézkedés van tétve; ez okból kéri az egyesületet a befolyt pénzt és természetbeni adományokat más jótékony célra felhasználni.“

Lendl Adolf dr. alelnök nem tartja lehangolóknak a miniszter úr nyilatkozatát, mikor elismerése mellett visszajuttatja az egyesületnek azt az összeget, melyet jószívvel, de olyan helyre adott, ahol milliókat fordít az állam a kívánt célra. Stern Adolf dr.

t.-alelnök hasonló értelemben szólal fel. Erre a választmány az összeget lóvédelmi célokra őrizetbe téti úgy, hogy felhasználásához külön választmányi határozat lesz szükséges és erről minden adományozót külön értesített.

6. A főtitkár jelentést tesz a genfi „Vörös Csillag“ szövetségről, mely a hadi lovak védelmére alakult. A jelentést külön cikkben közöljük.

A választmány és végrehajtó bizottság elfogadja az elnök javaslatát, hogy a magyarországi egyesületek egyelőre mindenben fogadják el berlini képviselőjüknek álláspontját és ezzel egyetértőleg járjanak el.

7. A titkár-pénztáros jelenti, hogy 200 alapító és 1192 rendes tagja van az egyesületnek, bejelenti az új tagokat, kiket mind fölvesz a választmány. (Névsorukat az „O. Á. V. E. köréből“ című rovatban közöljük.

Martony Elek áll. főgimn. ev. hittanárt a megbízottak sorába veszi fel a választmány.

8. A főtitkár előterjeszti, hogy Halenkovich Fanny vál. tag azt az indítványt adta be, hogy a kóbor macskákat fogdostassa össze az állatkert és etesse föl az állatokkal. Lendl Adolf alelnök erre mint az állatkert igazgatója, következőleg nyilatkozott: A terv kivihetetlen, mert az állatkert csak növényevő állatok húsát használja föl, ezenkívül a gyepmester a kutyákat sem képes összefogdostatni, a tanácstól sem várhatunk jelenleg semmit sem ez ügyben. Legjobb volna felhívásban fordulni a háztulajdonosokhoz és házfelügyelőkhöz, hogy 1. bánjanak emberségesen a házukban levő kutyákkal és macskákkal, 2. ha gazdátlan vagy gondozatlan állatok vannak házukban, azokat szállítsák a gyepmesterhez vagy az állatvédő egyesülethez. Írásbeli véleményét adtak még az ügyről: Monostori és Grimm alelnökök, Márk állatorvos, a főtitkár és a titkár. A gyűlésen hozzászóltak a tárgyhoz Krizbay Mária, Bartos Hugó, Grimm és Häsler. Végre a választmány úgy határozott, hogy felhívást bocsát ki az egyesület a közönséghez, hogy a gazdátlan állatokat küldje be az egyesületbe.

9. Elnök előterjesztésére a választmány elhatározza, hogy az 1916. évi Gyermekeknaptárból abban az esetben, ha nem kelne el a készlet, bizonyos mennyiséget a kormánynak ajándékozza a főnntatósága alatt álló intézetekben való ingyenes kiosztásra.

10. Bartos Hugó az 1915. sz. rendőrt jutalmazásra ajánlja. A rendőrt felveszik a jutalmazandók sorába, ha az idén még nem kapott jutalmat.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Az Országos Állatvédő Egyesület köréből.

Dr. Vaszary Kolos halála. Nagynevű alapító tagunk elhunytáról a pannonthalmi szent Benedek-rend következő gyászjelentést adta ki: A pannonthalmi szent Benedekrend szomorú, de Isten akaratában megnyugvó szívvel jelenti a Rend örök díszének, főmagasságu és főtisztelendő dr. Vaszary Kolos bibornok urnak, volt pannonthalmi főapátnak, Magyarország volt hercegprimásának és esztergomi érseknek, a Szent István-rend és Ferencz József-rend nagy keresztésének, valóságos belső titkos tanácsosnak stb. stb., folyó hó 3-án, kora 84-ik, áldozópapságának 61-ik, püspökké szentelésének 24-ik évében, az egyház szentségével megerősített s ő Szentsége apostoli áldásával ellátottan Balatonfüredfürdőn bekövetkezett csendes elhunytát. A boldogult földi maradványai folyó hó 7-én, d. e. 9 órakor fognak Balatonfüredfürdőn beszenteltetni s Keszthelyre szállítatván, ott folyó hó 9-én, d. e. 9 órakor tartandó ünnepélyes gyászmissza után a boldog

feltámadás reményében a temetői kápolnában nyugalomra helyeztetni. Balatonfüredfürdő, 1915. szeptember 3-án. Áldott legyen emléke! Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az Országos Állatvédő Egyesület részvétáviratot küldött Kohl Medárd püspöknek.

K. Nagy Sándorné halála. Régi jószívű tagunknak, egyik alelnökünk bálványozott nejeének haláláról következő gyászjelentést kaptuk: K. Nagy Sándor táblabíró úgy a maga, valamint az összes atyafiság nevében összetört szívvel és kétségbeesett lélekkel tudatja, hogy a legforróbban és leggyöngédebben szeretett hitvese K. Nagy Sándorné született Nagy Róza három és fél-évig tartott és a legnagyobb türelemmel viselt szenvedés után Budapesten, 1915. évi augusztus 14-én éjjelután 1 órakor, életének 55-ik, példásan boldog házasságának 35-ik évében szép csendesen örökre elaludt. Temetése hétfőn, augusztus 16-án, délután 3 órakor lesz Budapesten, IX. Lónyay-utca 17. sz. a. lakásunkon a ref. egyház szertartása szerint, — a honnan a biharmegyei Nagy-Kereki községbe szállítva, ott augusztus 18-án adjuk át az édes anyaföldnek. Az irgalmas Isten, aki őt magához vette, adjon lelkének örök dicsőséget, testének boldog nyugalommat! Budapesten, 1915. augusztus 14-én. K. Nagy Sándor, a boldogultnak férje. Alföldi Jánosné szül. Nagy Ilka, özv. Kun Béláné szül. Nagy Mária mint testvérei és utóbbinak gyermekei. Néhai Nagy Emília férj. Harsányi Józsefné leánya: Sápy Sándorné és gyermekei.

Az Országos Állatvédő Egyesület elnöksége és választmánya többszörösen kifejezte mélységes részvétét e gyászeset alkalmával és küldöttségileg koszort helyezett el a megboldogult ravatalán.

Kühnemann Viktor hősi halála. Kühnemann Pál szomorodott szívvel adott ki a hírlapokban gyászjelentést az ő öccsének, Kühnemann Viktornak hősi haláláról. A megboldogult a Roessemann és Kühnemann cégnek beltagja, porosz királyi főhadnagy, a II. és I. osztályú vaskeresztnek tulajdonosa volt, az Országos Állatvédő Egyesületnek 1901. óta volt lelkes tagja. 1914-ben hirtelen elhunyt neje emlékére 600 koronás alapítványt tett és azonkívül is sokat áldozott egyesületünk javára. Orosz-Lengyelországban kapott súlyos sebei következtében f. évi szept. 17-én, életének 35. évében, Bialában halt meg buzgó ügybarátunk. A hős vértanuk dicsőfénye övezze áldott emlékét!

Ajándékok. Prónay Józsefné és Stettner Dezsőné 100—100 K-t, dr. Lendl Adolfné, Fürt Irma és Jung Viktor 10—10 K-t, Soor Samu 1 K-t ajándékoztak az Országos Állatvédő Egyesületnek. Fogadják e helyen is az elnökség meleg köszönetét.

Az O. Á. V. E. új tagjai. Rendes tagoknak jelentkeztek és a szept. 14-iki választmányi ülésen fölvételt nyertek: özv. Hladik Antalné, Duczik Ede, háztulajdonos, Komor Juliska, tanárnő, özv. Jónás Józsefné, Wagner Károly, m. hiv., Gerendás Géza, Cserményi Viola, Proby Cautley Fülöpné, Jónás Ernő, Erdély Móric, Barát István, Meiszner Dénesné, Kukklicz Margit, dr. Blaha Sándorné, özv. dr. Kormann Frigyesné és Knapitsch Viktória.

Az Erzsébet hid vaslapjai. Mauthner Ödön megbízottunk panaszára ismét kérelmet intéztünk a budapesti m. kir. állami hidak igazgatóságához, hogy az Erzsébet hidon levő két oszlop sikkosságát recézés által szüntesse meg és a vaslemezek mellett lesültyéd kövezetet javíttassa ki, mert a hid lejtői amúgy is sok lókinzásnak okozói. E tárgyban márt ártunk az igazgatósághoz 1911-ben és 1914-ben is. A jelen alkalommal azt a választ kaptuk, hogy „az Erzsébet hid pesti és budai hidfőjénél levő dilataciós szabad köz fedő vaslemez kicserélésének ügye és ezzel kapcsolatban a hidfők homlokfőveinek és kőkockaburkolatának helyreállítása tárgyalás alatt illetve folyamatban van“.

Az Orczy-kert madarai. A Tanítónők Otthonának lakói az Orczy-kertből már többször flóbertlővéseket hallottak, sőt onnan átrepülő söréteket is láttak. Minthogy itt valószínűleg madárpusztítás folyt, kértük a Ludovika akadémia parancsnokságát, hogy indítsen ez ügyben vizsgálatot. Ezóta a lövöldözések csakugyan megszűntek. Ez alkalommal ajánlottuk a parancsnokságnak, hogy a védett, gyönyörű kertben madárvédelmi telepet rendezzen be.

Állatkínzók és madárpusztítók üldözése. Dr. Jankovich György min. osztálytanácsos megbízottunk panaszára feljelentettünk egy lókinzó kocsiát a VI. ker. kapitányságnál. A kapitányság a lovak tulajdonosát 10 K pénzbüntetésre ítélte, mivel sérült lóval fuvarozott. A kocsist azonban eddig még nem lehetett megbüntetni, mert időközben ismeretlen helyre költözött.

Egy gyár kapusát embertelen, botránysos kutyakinzásért az O. Á. V. E. följelentésére ugyancsak a VI. ker. kapitányság 4 napi elzárásra és 50 K pénzbüntetésre ítélte.

Budapest I. ker. kapitánysága egy fuvaros üzletvezetőjét sérült lóval való fuvarozásért 20 K pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén 2 napi elzárásra ítélte.

Budapest IV. ker. előjárósága az O. Á. V. E. feljelentésére egy állatkereskedő nőt hasznos éneklő madarak árusításáért 10 K pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén egy napi elzárással sújtott.

A nándorvölgyi főszolgabíró a mi feljelentésünkre öt ágostonlaki iskolás fiút fecskéfészék pusztításáért 2—2 napi elzárásra ítélte. (Ezt sohasem fogja elfelejteni sem az az 5 gyermek, sem társai, sem az a vidék.)

Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga számára f. é. május 1-től augusztus 30-ig 8812 fogadalmi nyomtatványt terjesztettünk.

Jutalmazó gyűjtés. Rauch György már huszonöt év óta hűségesen és emberséges szívvel szállítja a szerencsétlenül járt lovakat. Ezen évforduló alkalmával az Országos Állatvédő Egyesület választmánya 50 K-t szavazott meg a jó állatvédőnek, a választmány hölgyei pedig gyűjtést indítottak meg, melynek eddigi eredménye a következő: Feder Ferencz, Groder Kornél, özv. Löw Károlyné, 20—20 K, Máday Izidor, Süss Nándor, Stettner Dezsőné és Hopp Ferenc 10—10 K, dr. Lendl Adolfné, Glück Frigyes és Neuwald-féle könyvnyomda 5—5 K, Blau Pálné, Kraemer Géza, 4—4 K, Beinstingl József, Soltész Vilmos, dr. Stern Adolf, Fenyvessy Adolf, dr. Rajic Dusán, Horváth E. Guido, Gottermayer Nándor, Fodor Árpád, Buschmann Ferenc 2—2 K, dr. Jelinek Ede, dr. Bartos Hugó 1—1 K, özv. Szini Károlyné 50 fillér.

Lapunk megjelenése. Az „Állatvédelem“ ezentúl minden hónap elején rendszeren 8 oldalas terjedelemben fog megjelenni, mert a földművelésügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszter urak kegyesek voltak a rendes évi államsegélyt engedélyezni.

A szövetséges egyesületek köréből.

Czellődmölök és Vidéke Állatvédő Egyesület. 1. Az egyesület vezetősége: Hollósi Ruppert szt.-benedekrendi apát díszelnök; Szögyény-Marich Ferencné szül. Gorcey Paula grófnő díszelnök; Göttmann Bódog ny. magy. kir. csendőr alezredes elnök; Nagy Sándor ev. lelkész alelnök; Dukai Takách Mártonné alelnök; Oswald Sándor polg. isk. tanár titkár-jegyző; Bőjtös János nyug. ev. lelkész pénztáros; Dr. Pleinits Ferenc ügyvéd ügyész.

2. A tagok száma: 131, köztük két alapító-tag.

3. Az egyesület 1914. évi bevétele: 1073 korona; kiadása: 290 korona.

4. Az egyesület pénztára terhére 548 drb. Gyermeknaptárt szerzett be és osztott ki a járásbeli népiskolák tanulói között.

Az egyesület fennállása óta mintegy 525 drb. fészekodut osztott ki tagjai között.

Az elmúlt évben 2 állatkínzási eset jelentetett fel a hatóságánál s mind a két esetben marasztaló ítélet hozatott.

Az egyesület az elmúlt évben is igyekezett, amennyire csak lehetséges volt, az állatvédelem ügyét tőle telhetőleg előmozdítani. Czellődmölök, 1915. augusztus 21. Kiváló tisztelettel

Gö t t m a n n B ó d o g elnök.

Pápai Állatvédő Egyesület. Méltóságos Elnök Úr! Válaszul 991/915 sz. nagybecsű megkeresésére sajnálattal hozom Méltóságod szíves tudomására, hogy a pápai állatvédő egyesület a világháborúval beállott rendkívüli viszonyok között működését nem folytathatta. A választmány tagjai a legnagyobb részben hadi szolgálatra vonultak be, úgy, hogy gyűlést sem tarthattunk.

Ha az áldott békekesség visszatér s az egyesület újra folytathatja munkáját, a jelentést erről fel fogjuk terjeszteni.

Kiváló tiszteletem kifejezésével Méltóságos Elnök úrnak Pápa, 1915. augusztus 12.

G y u r á t z F e r e n c püspök, egyes. elnök.

Szombathelyi Állat- és Madárvédő Egyesület. Tekintetes Elnökség! Egyesületünk működését a minden rendet megzavaró háborús állapot észrevehetően megnehezítette. Tagjaink közül nagyon sokan hadban vannak s katonai szolgálatot teljesít ez évi március hó óta Benda László egyes. jegyző is.

Mindazonáltal dolgozunk a lehetőség kereteiben. Az 1914. évben is — mint azelőtt — szorgalmaztuk az ifj. madárvédő liga ügyét az iskoláknál. Kiosztottunk nagymennyiségű Gyermeknaptárt s az el. isk. tanulók között vizsga alkalmával jutalomkönyveket osztottunk szét. Fenntartottuk az előző évben beszerzett madár-etetőket és fészkelő odukat. Ezek gondozásáért a városi parkőröket jutalmaztuk. Az egyesület tevékenységének körébe esik a város vizein élő hatyuk állandó gondozása.

Kiváló tisztelettel

Szombathely, 1915. augusztus 25.

S o m o g y i F e r e n c egyes. titkár.

Pozsonyi Állatvédő Egyesület. A pozsonyi állatvédő egyesületnek 463 tagja volt, 57 kilépett, úgy, hogy most csak 406 tagja van.

Minden egyesület, úgy a miénk is nagyon érzi a borzasztó háború hatását; a tagoknak nagy száma bevonult, akik még itthon vannak, mindenféle, a háborúval összefüggő munkákkal el vannak halmozva, úgy, hogy az egyesületi dolgokra bizony kevés idő marad.

De azért télen az éhező madarakról nem feledkeztünk meg, etettük több helyen, mint az előbbi éveken.

Pozsony, 1915. aug. 15. S c h m i t F e r e n c pénztáros.

Besztercze-Naszód-vármegyei Állatvédő Egyesület. Tekintettel a rendkívüli viszonyokra és arra, hogy alapszabályaink még nincsenek jóváhagyva s hogy tagjaink javarésze hadban van: ülést az alakulás óta nem tartottunk és az 1915. évre esedékes tagsági díjakat nem szedtük be, hanem azért a múlt évi díjból 240 tag részére előfizettünk az „Állatvédelem“ idei évfolyamára, 100 Gyermeknaptárt és ugyanannyi lóvédelmi felhívást osztottunk ki — ingyen. Az állatvédelmi eszméket minden irányban (szabadoktatás rendjén alulírott) terjeszteni igyekeztünk, a túlterhelés ellen mindenkor közbeléptünk és az állatkínzást a

lehetőségig ellensúlyoztuk. A tisztviselők közül Kerezi Géza titkár hadba vonult, Veres Gedeon pénztárost Désre rendelték ki ideiglenes helyettesítésre; a teendőket alulírott végzi. Most várjuk, hogy alapszabályaink jóváhagyassanak s igazi tevékenységünket megkezdhessük; ehhez pedig a háború vége és a várva-várt béke szükséges. Adja Isten, hogy azt mielőbb elérhessük.

Kiváló tisztelettel és hazafias üdvözlettel:
Beszterce, 1915. augusztus 17-én.

Székelly Sándor m. kir. főállatorvos.

A Kolozsvári Állatvédő Egyesület a háború tartamára felfüggesztette működését. Tette ezt elsősorban azon kényszerítő oknál fogva, hogy tisztviselői és választmányi tagjainak nagyobb része hadba vonult; ezek között az egyesület titkára és pénztárosa is, akik nélkül pedig lehetetlen az egyleti működés. Szünetelésünk másik oka pedig az, hogy most a társadalom annyira igénybe van véve a háborúval járó ügyek intézésével és a jótékonyaság gyakorlásával, hogy kénytelenek vagyunk a mi ügyünkkel ideiglenesen félre állani.

A békés viszonyok helyreálltával szívesen folytatjuk majd működésünket.

Kolozsvár, 1915. augusztus hó 14-én

Kiváló tisztelettel

Dr. Páter Béla elnök.

A Kassai Állatvédő Egyesület minden alkalmat megragadott arra, hogy az állatvédelem eszméjét a városban tartózkodó egészséges, valamint beteg- vagy üdülő-osztagokhoz tartozó katonaság közt elterjessze. Evégből az Országos Állatvédő Egyesület által régebben s a közelmúltban egyesületünknek adományozott állatvédelmi könyveket, képeket, röpiratokat az egyes osztagok közt osztottuk szét.

Elnökünk s titkárunk pontosan ellenőrzi a heti piacot, hogy úgy a szárnyasokkal, mint pedig az igavonó s más állatokkal szemben mentől kevesebb s minél kisebb bántalom történjék. E tekintetben az illetékes helyi katonai parancsnokságot is megkerestük.

A madarak és fák napja iskolai ünnepély megtartását s vele kapcsolatosan az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga megalakítását és fejlesztését teljes erőnkkel szorgalmaztuk, mindazonáltal az elmúlt nagyon is csonka évben, amidőn a legtöbb iskolai épületet hadi, vagy kiegészítő kórházakká rendezték be, sokkal kevesebb eredményt érthetünk el, mint a békés években.

Elnökünk s titkárunk buzgólkodása folytán e nehéz időkben is több új tagot nyertünk, akik az elmaradottakat részben pótolták.

A tagsági díjak beszédese is rendkívül sok nehézségbe ütközik. Választmányi vagy évi közgyűlést sem igen lehet összehívni, mert nincs kilátásunk arra, hogy határozatképes gyűlésünk lehessen.

Titkárunk június havától a kir. tanfelügyelő intézkedése folytán, katonasághoz való bevonulásáig, a vármegyén teljesít fogalmazói munkát s ezen minőségében is igyekszik állatvédelmi ismereteit hasznosítani.

A helyi sajtó jelenlegi viszonyainál fogva csak igen kis mértékben pártolhat bennünket az ő erkölcsi erejével. Mindazonáltal titkárunk több — nagyobbára névtelen — cikket helyezett el az „Abauj-Torna Vármegyei Közoktatásügy“-ben s ezekkel a vidéki tanítóság állatvédelmi érdeklődését folyton ébren tartotta.

Ravasz István titkár.

Arányi Antal elnök.

Az Országos Állatvédő Egyesület köszönetét fejezi ki Takács Béla kir. tanfelügyelőnek és Nevelő Lajos kir. s. tanfelügyelőnek azért a készségükért, amellyel lapjukat a mostani mostoha viszonyok közt az állatvédelmi eszmék terjesztésére átengedték.

A Nyiregyházi Állatvédő Egyesület titkára, Kubacska István, rendkívüli tevékenységet fejt ki különösen a „Nyirvidék“ hasábjain az állatvédelem eszméjének terjesztése érdekében. Eredményes taggyűjtést indított meg felhívásaival, ami a mai időben csodaszámú megye; felszólalt a piacra vitt baromfiak és a levágásra kerülő borjúk érdekében, közölte az állatvédelmet szolgáló törvényeket és rendeleteket és a „Nyirvidék“ aug. 29-iki számában „A család és iskola. Embervédelem. Állatvédelem.“ címen hosszú, szép, jó szívre valló és okos cikkben hirdeti a szeretetet. A buzgó titkár, ki most a nyiregyházi Vöröskereszt fiókegyletnek titkári teendőit is végzi, aug. 3-án kelt levelében következőket közli:

A tyúkok, kacsák, libák kérvényének már látszik némelyes eredménye. Azóta sokaknál látom részint kosarakban, részint ölből hazavinni a baromfit. Szerdán és szombaton reggel 6–8-ig a heti piacon kint járkálok és mindenkit, aki a baromfit a köteleknél fogva viszi, barátságosan megszólítok és megmutatom neki, miképpen vigye haza. Ha az iskola megnyílik, akkor mindenik helybeli iskola igazgatójához átirok, hogy a tanulóknak tartanak előadást, mikép kell a baromfit a piacról hazavinni. A júniusban megtartott vizsgákon az ág. h. evang. iskolában 5 koronát, a róm. kath. iskolában 4 koronát osztottam ki a Liga tagjai közt.

Kiváló tisztelettel

Kubacska István állatv. e. titkár.

A Kecskeméti Állatvédő Egyesület titkára Kerekes József évi jelentést szerkesztett a felügyelete alatt álló kecskeméti községi népiszkolákról. E jelentésben olvashatjuk a következőket: A madarak napját május 22-én tartották meg iskoláink, mely alkalommal a 10 éves évfordulót mind a három ker. iskola énekek, szavatelok s alkalmi beszédekből álló szép programmal ünnepelte. Néhány nappal előbb Révay László vezette ki 4. fiú osztályát a műkeri madárvédelmi telep megismerésére, majd egy másik napon Vasváry Ida kísérte ki 5.—6. leányosztályát, a madárnapon pedig Horváth János vezette a III. ker. 3.—4. osztályokat.

Ott a madárvédő telepen a népisz. felügyelő-igazgató mindegyik osztálynak röviden ismertette a mesterséges fészkek-oduk célszerű elhelyezését és kezelését, azután minden tanulóknak megmutogatta az odúkban levő cinketójásokat, fiókákat s a tojásokon ülő anyamadarat. Mindezt közvetlen közelről szemlélhették, ugyanis számolyra állva egymás után néztek bele a föl-nyitott odúkba s így gyönyörködtek a kis madarak családi életében. Ép oly tetszéssel látták az itatómedencében fürdő különböző madárkakat.

HIREK.

Széll Kálmán halála. A Szentgotthárdi Állatvédő Egyesület díszelnökének elhunytáról a megboldogult leányától következő gyászjelentést kaptuk: bernecki Bernrieder Jánosné Széll Ilona és férje bernecki Bernrieder János, gyermekeik Ferenc és Katinka a maguk és az egész rokonság nevében fájdalommal jelentik, hogy felejthetetlen atyja, illetve apósa és nagyatyjuk dukai és szentgyörgyvölgyi Széll Kálmán dr., Magyarország volt miniszterelnöke és pénzügyminisztere, a Magyar Jelzalog Hitelbank kormányzója, a Szent István- és Lipót-rend nagykeresztese, a szentgotthárdi választókerület országgyűlési képviselője, Vasvármegye törvényhatóságának bizottsági és a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótagja, valóságos belső titkos tanácsos stb.,

stb., folyó hó 16-án reggel, $\frac{1}{3}$ órakerületének 73-ik évében, hosszas betegeskedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A megboldogult hült teteme f. hó 19-én, délelőtt 9 óraker fog Rátóton a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni, utána a táplánfai családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért f. hó 21-én, d. e. 10 óraker fog Gasztonyban a Mindenhatóknak bemutatni. Rátóton, 1915. augusztus hó 16-án. Nyugodjék békében!

Rökk Szilárd emlékezete. A nagy emberbarátnak emlékére a székesfőváros az idén is gyászistentiszteletet tartatott halálának évfordulóján, szeptember 25-én. A gyászmisén, mely a Józsefvárosi plébánia-templomban volt, a székesfőváros meghívására jelen voltak azon intézményeknek képviselői, melyek az ő kegyes hagyományait élvezik. A székesfővárost Szaszovszky József főjegyző képviselte, az Orsz. Állatvédő Egyesület részéről Grimm Gusztávné alelnök, Fodor Árpád főtitkár, özv. Schmidt Miklósné, dr. Ötvös Józsefné és Szini Károlyné vál. tagok voltak jelen. Rökk Szilárd végrendeletében a főváros kezelésére különféle jótékony célokra 700.000 forintot bizott. Így az O. Á. V. E.-nek is 50.000 forintot hagyott.

Gyurátz Ferenc ág. h. ev. püspök, a Pápai Állatvédő Egyesület buzgó elnöke és az Országos Állatvédő Egyesület tiszteleti tagja, mint püspök nyugalomba vonult, de reméljük, hogy nagyfontosságú kultúrtevékenységére és természetvédelmi működésére annál több időt fordíthat. Kívánunk hozzá erőt és kedvet.

Állatvédelmi szentbeszéd. Szeptember 26-án vasárnap délelőtt 11 óraker a Deák-téri ág. h. ev. templomban Passló és a szilárd lelkes magyar nyelvű állatvédelmi szentbeszédet tartott. Glosius Dániel és neje 1830-ban alapítványt tettek arra a célra, hogy egyik évben német, másik évben magyar prédikációt tartsanak a tárgyról. Az Országos Állatvédő Egyesület képviselői is jelen voltak. A szentbeszéd magas szárnyalású és könnyekig megható volt s utána Fodor Árpád főtitkár mondott köszönetet a kiváló hitszónoknak.

KÜLFÖLD.

A bécsi állatvédő egyesület legutóbbi választmányi ülésén bemutaták az Országos Állatvédő Egyesület lóvédelmi falragaszát, mire Puchta elnök megjegyezte, hogy ehhez hasonló a bécsi állatvédő egyesületnek „A ló kérelme” című színes plakátja. Az egyesület körülbelül 500 K-t gyűjtött arra a célra, hogy megsebesült hadilovak operálásához narkotizáló szereket vegyenek. Ezt az összeget az egyesület 1000 K-ra egészítette ki és a hadügyminisztérium el is fogadta az adományt. Az egyesület mozgalmat indított a kutyák pórázkényszerszere és az ebadó fölemelése ellen.

Berlinben épületek alapozásánál föld kiszállítására lovak többé nem alkalmazhatók. A berlini és azt környező községek összes fuvaros vállalatai és szakszervezetei elhatározták, hogy a lovak egyik legnagyobb kínzásának véget vetnek és az építkezéseknél ácsolt földszin alatti helyiségek üregeiből a földet lovakkal többé ki nem szállítják. Ezt az új intézkedést a háborúra való tekintettel azzal indokolják, hogy a zab kevés, és a lovak ereje ennél fogva elégtelen. Ez intézkedéssel egy időben csökkentették a maximális súly mértékét is, mely egyes fogatra 25 mázsa, kettős fogatra 60 lett.

Állatvédő intézkedés Csehországban. Csehország helytartója már 1902. évi május 31-én egy törvényerővel bíró rende-

letet adott ki az állatvédelem érdekében, melynek határozatai több tekintetben igen figyelemreméltóknak mondhatók. A második § szerint bármely járműnek megterhelése helyes arányban kell, hogy álljon az elébe fogott igás állatok munkabíráásával, és tekintettel legyen a bejárando utak minőségére és az esetleges útemelkedésekre. Ha egy jármű az elébe fogott állatok által csak úgy továbbítható és tartható mozgásban, ha verik a lovakat, akkor nem tekintve az esetleg megindítandó büntető eljárást, a közutakra felügyelő és biztonsági közegek kötelessége, hogy a járműket feltartóztatassák mindaddig, míg a jármű vezetője előfogatot nem alkalmaz vagy a rakomány egy megfelelő részét le nem rakja.

A 3. § szerint mindenféle kő- és egyéb bányákban, építkezéseknél, erdőben stb. a vállalkozók vagy üzemezők kötelessége, hogy szilárd és jó utakról gondoskodjanak, illetőleg a járművek rakományának nagyságát az utak minőségéhez alkalmazzák. A többi határozatok a legnagyobb részletességgel óvják az állatokat mindenféle kinzástól és durvaságtól.

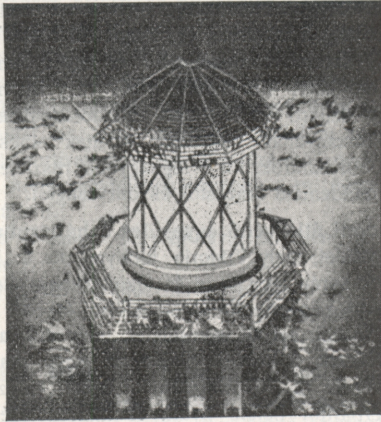
A londoni állatvédő egyesület a háboruban. Ez az állatvédő egyesület, mely Viktoria királynő óta a „királyi” jelzőt viseli, az évek során igen nagy és tekintélyes szellemi és anyagi tőkét gyűjtött. A régi Anglia legelőkelőbb érzésű személyiségei pártolják és vezetik ezt az egyesületet, mely dús anyagi eszközökkel rendelkezik. A háború elején az angol hadsereg állatorvosi szervezete a lókorházaknak egész hálózatát állította, mely a tengerparttól befelé nyúlt. A hadvezetőség csakhamar elégtelennek ítélte a tett intézkedéseket és a londoni állatvédő egyesülethez fordult támogatás végett. A „Der Pferde-Freund” szerint az állatvédő egyesület a következő szolgálatot tette a hadseregnek: Ezer lóra való teljesen felszerelt korodát állított a francia harctéren. Közel kétszáz szaksegédet képeztetett ki és szerelt fel. A takarmányszállítás céljára teherautókat adott. Lovak számára hat tábortó kórházat szolgáltatott a harc vonalra. Szecskavágó és egyéb takarmányaprító gépeket szolgáltatott petróleum hajtóerővel. Ötszáz ló számára fedett felszert állított, melyben az első ségelyben részesülhetnek a lovak. Takarókat, kötőfékeket és kötőszereket nagy mennyiségben küldött.

Tudnivaló azonban, hogy a londoni állatvédő egyesület gyűjtést rendezett a semleges államokban e célra és az egész begyűlt összeget Angliában használta fel. Épen az ellen irányult a „Vörös Csillag” alakuló gyűlésén a német, osztrák és magyar képviselőnek Kraemer Károlynak az az indítványa, hogy csak a Vörös Csillag genfi központja gyűjthessen és az összeget pártatlanul ossza föl. Erre kimondták, hogy a központ gyűjteni fog, de a tiltó részt nem fogadták el.

New-York állatvédő intézményei ma az egész világon első helyen állanak. A múlt évben nyílt meg az új állatmenedékház és állatkórház, mely több, mint egymillió koronába került. Az összes helyiségek éjjel-nappal nyitva állanak. Minden időben az állatorvosok veszik át a beteg állatokat és kóbor kutyákat. A főépület földszintjén istállók és 19 jármű van elhelyezve, melyek nagyobb része gépkocsi. Az első emeleten a gyógyszerház, kisebb állatok és lovak számára berendezett helyiségek vannak. Egy villamos erővel hajtott felvonó szerkezeten húzzák fel az állatokat. Ezen az emeleten van egy szakszerűen felszerelt műtőhelyiség is. A II. emeleten a gyanús állatok elszigetelésére szolgáló helyiségek sorakoznak. A felvonó szerkezet a sérült lovat szállító autómobil terhével együtt közvetlen a kijelölt emeletre szállítja. Tizenkilenc autó járja be állandóan az utcákat, hogy a sérült lovakat és egyéb állatokat beszállítsa. Egy külön autót a tisztviselők használnak, hogy a lovak számára felállított nyilvános itatóhelyeket ellenőrizzék.

A világító tornyok.

Ismételve tettünk említést arról, hogy a világító tornyok körül a vonuló és más madarak ezreinek hulláit lehet találni. Említettük azt is, hogy legújabb időkg ezt a nagy madárhullást annak tulajdonították, hogy a madarak neki csapódnak a világító testnek és a nagy ütés következtében lelik halálukat. Ujban arra a felfedezésre jutottak, hogy a világító tornyhoz csábított

madarak nem találnak ott nyugvó helyet, és így kimerülésig röpködik körül a tornyot és így hullanak el. Hogy ezt a baj torvosolják, több tengerparti állam a világító tornyok körül a madarak pihenésére alkalmas állványokat állított és az ilyen állvánnyal ellátott világító tornyok körül már alig találnak madárhullákat.

Egy ilyen madárvédő szerkezettel ellátott világító torny ábráját közöljük.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kocsis iskoláknak Németországban való alapítását az állatvédő folyóiratok folyton nagy eréllyel szorgalmazzák. A folyóiratok kimutatják, hogy kivált a városokban a forgalom nagysága és gyorsasága nagyban növekedik, ami ismét jóval veszélyesebbé teszi a forgalmat emberek és állatok számára. Eltekintve a helyi közlekedést közvetítő villamos és egyéb járművektől, a gépkocsik száma is növekedőben van. Kimutatják, hogy a lovak száma 40 év alatt 3,200.000-ről 4,500.000-re, a gépkocsik száma pedig 78.000-re emelkedett. A folyóiratok azzal is érvelnek, hogy Németország lószükségletét jelentékeny importtal képes csak fedezni, mely közel 100,000.000 márka értéket képvisel. Ez amelltt szólna, hogy kocsisiskolákkal is igyekezzenek a lovakkal bánni tudó, azok értékét kímélő egyéneket szaporítani. A tapasztalat azt mutatja, hogy a lóanyagot nagyban rongálják helytelen bánásmóddal és hogy 7—8 éves korában már csak kevés ló alkalmas a hadi szolgálatra.

Szelekció. A bécsi Tierfreund szerint a nőtény kutya viselkedéséből meg lehet tudni, hogy kölykei közül faji jellegre nézve melyik a legkülönb és így terjesztésre a leginkább érdemes. Az említett lap azt állítja, hogy a kutya kölykei közül mindig épen csak a legkiválóbban sikerültet kedveli leginkább és hogy megtudjuk, melyik az, kirakjuk a kutyakölykeket fészükéből, és midőn anyjuk őket szájjában visszahelyezi, a legkedveltebb kölykét ragadja meg legelőbb.

Madaraknak macskáktól való megvédése. A Steiermarker Tierschutzvereine kerttulajdonosoknak, akik madaraikat a kóborló macskáktól megvédeni óhajtják, ajánlja a szagos ruta, (kerti ruta, virnác) ültetését, melynek szagát a macska nem tudja elviselni. A nevezett egyesület eredményesnek mondja azt is, ha a ruta leveleiből készített átherikus olajba mártott itatóspapírt helyezünk néhány centiméterre a föld színe alá.

A madárvédelem szükséges volta Északamerika Cumberland államának partvidékein, az ottani fenyőültvényekben a fenyőfésűsdarázs (Sophyrus) igen nagy tömegekben mutatkozik. Április és május hónapokban, midőn a nevezett rovar tojásait a fenyők fiatal hajtásaiba rakta, az ültvények — a kibúvó hernyók falánksága következtében — elsorvadtak, mintha tűz pusztította volna el őket. E rovarpusztítás ellen minden fajta védekezést megkíséreltek. Kísérleteztek marószerek fecskendezésével, a bábok összeszedésével stb. De mindezek az eljárások hiábavalóknak bizonyultak. Eredményt csak akkor értek el, midőn a Berlepsch-féle fészekodvakat nagy számban alkalmazták, melyekben a rovarokkal táplálkozó madarak tömegesen megtelepedtek. Az elsorvadtt ültvényekben ötven át nagy szigorúsággal hajtották végre e kísérletet.

Fecskék és méhek. A méhészek rendszerint nem látják szívesen, ha fecskék röpködnek a méhes közelében, mert ezek elkapják és megeszik a méheket. A bécsi „Tierfreund“ szerint nincs ok arra, hogy a méheket féltjük, mert azok csak a heréket szökták elfogni.

A felcsavarható éles vasak feltalálója a bécsi „Tierfreund“ szerint nem szakember, hanem a híres angol tudós Thomas Carlyle volt, aki 1834-ben a Cheltea-i községi kovácsnál rendelt ilyen vasat háti lova számára, hogy a síkos úton is bátran haladhasson. Ez éles vasak eredeti példánya leírással együtt látható Carlyle-nek muzeumá átalakított cheltea-i lakóházában.

Harmincnyolc éves ló van Wedel hercegnő, a volt elsas-lotharingiai helytartó nejeének birtokában, ki a lovat 1880-ban szerezte. A ló ma is kitünő kondícióban van, ami a gondos tartás eredménye.

Megakadályozott galamblovészet. A csehországi Komotauban a polgármester védnöksége alatt a Vöröskereszt javára galamblovészet készültek rendezni. A bécsi állatvédő egyesületnek egy emberséges tagja hirteligen tiltakozott a galamblovészet megtartása ellen és támogatásra kérte fől a bécsi állatvédő egyesületet. Az egyesület tisztviselője haladéknélkül jelentkezett a Vöröskereszt elnökségénél és hangsúlyozta, hogy az élő galambokra való lövészettel járó embertelen állatkinzás mellőzendő és helyette cserépgalambokra való lövészet volna ajánlandó. A Vöröskereszt elnöksége magáévá tette az állatvédő egyesület álláspontját, mely a csehországi helytartóhoz is fordult hasonló cézzal. Az eredmény az volt, hogy az élőgalambokra való lövészetet nem tartották meg.

PÖSTYÉN ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csusz-, köszvény eseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak. 2. Kitünően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szívbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen-nyáron nyitva. Az Orsz. Állatvédő Egyesület tagjai utalvány alapján kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást nyújt a **Fürdőigazgatóság.**

Felelős szerkesztő FODOR ÁRPÁD tanár, fölttíká.

Neuwald Illés utódai könyvnyomda Budapest.